

Vsebina pričujočega 42. zvezka je kaj različna. Glavni spis je životopis pokojnega dr. Gogale, spisal dr. Fr. Lampe. Kdor je rajnega poznal, mora biti gospodu pisatelju hvaležen, da je tudi bralcem družbe sv. Mohora podal sliko tega moža. Životopis je pisan natančno in ima namen v prvi vrsti spominjati nekdanje učence in gojence na vzglednega učitelja, a vstrezal bode tudi priprostemu narodu, iz katerega je pokojnik vzrastel. Jezik je poljuden in lahek.

Sledite dve povestici: Kodrova »Na krivem potu« in Steklasova »Sreča je opoteča.« Obe sta primerni za Večernice, zlasti prva, ki uči jasno, kam pelje strast tožbovanja. Izmed pesmij sta dve ponatisnjeni Gorazdovi in troje rajnega o. Herkulana Javorja, ki se odlikujejo po lepih idejah. Spis »Moje sanje na veliko-noč«, preveden iz angleščine, je morda nekoliko pretežak po vsebini in obliki. — Tudi znanstveni spis »Sreča in strelod« zdi se nam nekoliko pretežak za Mohorjane. — »Spomini na Italijo.« (Potopisne črtice; M. L.) Pisatelj oziral se je premalo na svoje bralce. Besede: kapital, Kavur, Garibaldi, mozajik, absida, transparent, demonstrirati — so večini bralcev družbe sv. Mohorja neznane. — Med ostalimi spisi je največje pomembe »Življenje nit«, zabavno-poučen govor A. Kržičev. Pisatelj podaja v šaljivi obliki nauke o kratkosti in negotovosti človeškega življenja. Zeleti bi bilo le, da bi se še večkrat kaj takega bralo.

6. „Koledar družbe sv. Mohora“ za navadno leto 1889. — V zabavnem in poučnem delu je na prvem mestu spis »Naš cesar Franc Jožef I. V spomin štiridesetletnice vladanja Njegovega veličanstva.« Spisal Ignacij Žitnik. — Spis pové ob kratkem zgodovino štiridesetih let. — »Obsojen«, povest, spisal dr. J. Vošnjak. Povest se konča s tem, da tatú Ogrizkovega Lipeta ustrelita dva orožnika. Povest je dobro izpeljana, a vsebina vpliva premalo blažilno na bralca. — »Zlatomašnik J. Jurij Strossmayer«, spisal Josip Starè. Spis je lep, vendar sem ter tje morebiti za ljudstvo malo pretežak. — »Kako je stari Molek tatu iskal.« Kratkočasna povest, spisal Janko Krsnik. — Povest je smešna, a ima vendar dovolj jedra ter kaže, kam pripelje trma. Pisana je v narodnem duhu, značaji verjetni in vzeti iz življenja. — »Zlatomašnik Leon XIII. in slovenski romarji.« Spisal dr. Ivan Križanič. Pisatelj popisuje popotovanje v Rim in razne vtise v večnem mestu. Spis je pisan poljudno, navdušeno in živo. Vmes so vpleteni citati iz sv. pisma. Posebno krasen je uvod, kjer se pisatelj dotika socialnega, državnega in narodnega vprašanja. Poleg mikavnega dobi bralec v tem spisu tudi dovolj poučnega. Precej jednak spis je priobčil gospod pisatelj v »Slov. Gospodarju« in ga dal tudi posebej natisniti. — Zanimiv in zelo koristen je spis »Sleparija s skrivnostnimi zdravili«, spisal J. Tisovec, kjer pisatelj odkriva velikansko sleparijo, ki se dela v tej stroki. Da bi ga naš narod le hotel čitati! Razumniki naj bi opozarjali nanj!

Drugi imenitnejši spisi v koledarju so: »Razgled po svetu«, sestavil Ig. Žitnik, životopisa

Lamberta Ferčnika in dr. Valentina Zarnika, več pesmij in poučnih spisov. Splošno torej koledar spolnjuje svojo nalogo res dobro.

Družba šteje letos 41.552 udov. Treba je torej skrbeti, da se število vsaj ne pomanjša. To pa je ležeče na nabiralcih udov, pa tudi na pisateljih. Tu je za vsakterega, kdor je sposoben, širok delokrog, koristiti narodu v najširjem smislu. Narod prosi, a ima tudi pravico prositi od inteligencije tečne duševne hrane.

Cirilski.

„Rimska božja pot in slovenski romarji.“ Spisal kanonik dr. Ivan Križanič. Ponatis iz »Slovenskega Gospodarja«. Maribor 1888. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. 12°. Str. 59. — Kaj zanimiv popis pomladanskega romanja k svetemu očetu. Gledé pravega napredka našega slovstva moramo pač zeleti, da bi štajarski gospodje pisatelji držali se občeslovenske pisave in ne štajarskih posebnosti. Ako ne bomo jedini, bomo vsi škodo imeli. O tej važni zadevi bode treba spregovoriti še posebej, ker je vzrok dovolj za to.

„Zlati orehi“ slovenske mladini v spomin. Spisal Ivan Tomšič. I. zvezek. Drugi popravljeni in predelani natis. S podobami. V Ljubljani. Natisnila in založila J. R. Milic-eva tiskarna. 1888. 16°. Str. 126. Cena brošur. iztisu 35 kr., lepo vezan 50 kr. Prvič je prišla ta knjižica z »eno podobo« na svetlo leta 1866 v enaki obliki in velikosti. Prinesla je res zlatih orehov za našo mladino. Zato je zelo prav, da se je priredil drugi natis, ki se odlikuje po lepem jeziku, umljivi pisavi in primernih, mičnih podobah. Da bi še mnogo takih orehov prišlo za temi! Srčno želim, da bi mnogim otrokom prinesel takih orehov sv. Miklavž.

Knjige »Matiice Slovenske«, 4 — reci štiri — po številu, razpošiljajo se sedaj udom. Ocenjati jih seveda danes ne morem. To pa naj vendar rečem, da sem je vzel v roko, je tehtal v roki in ogledaval ter rekel sam sebi s ponosom: To pa, to! Kako ugodno je že to, da so izšle knjige pravočasno! Za 2 gold. duševnega blaga na 60 polah! In kolikor že sedaj vem, dela to čast slovenski književnosti. A kaj več prihodnjic. Udje, ki bi kmalu k »Matici« pristopili, dobé lahko še vse knjige.

HRVATSKO SLOVSTVO.

(Piše Janko B.)

Knjige »društva sv. Jeronima«. Hrvatsko književno »društvo sv. Jeronima« počelo je v sredi meseca oktobra razpošiljavati svojim členom društvene knjige. Dolgo si ni moglo društvo dosti pomagati, letos se pa vendar opazava lep napredek, kar radostno pozdravljamo.

Vzrok, da je društvo dosedaj slabše uspelo, bilo je prvič pomanjkanje pisateljev, kateri bi hoteli in umeli pisati tako, da bi njihovi spisi narodu godili. Gotovo se moti, kdor misli, da je narodu vse dobro, da je le nekaj, rekoč: »Bolje išta, nego ništa.« Prav narod je dober sodnik in gotovo dobro razlikuje ono, kar je dobro, od onega, kar ni dobro. Dajte mu dobrih knjig, gotovo je bode rad sprejel in čital. Ali

ravno na Hrvatskem se boljši pisatelji, rekel bi, nekako sramujejo, stopiti v kolo sv. Jeronimskih piscev. In vendar prav tukaj bi našli najhvaležnejše polje za svoje delo. Njih spisi potovali bi od kočje do kočje, in narod bi se pisateljev hvaležno spominjal.

Da društvo slabejše vspeva, krivo je nekoliko društvo samo. Preglejmo vse društvene knjige in kaj vidimo: pouk in zopet pouk. Radi bi iz prostega seljaka kar čez noč napravili učenega in znanstvenega gospodarja, fizika, zgodovinarja itd. Počakajte! počasi se tudi kam pride. Dajte narodu najpopreje zabave, prave poštene krščanske zabave! Le na ta način omilila mu bode knjiga. In potem, ko se narod ne bode več knjige bal, ko bode dobil veselje do čitanja, potem podajte mu počasi tudi pouka; drugače vam je zastoj ves trud. A koliko zabavnih knjig podalo je društvo sv. Jeronima do sedaj svojim članom? Na prste jih lahko nabrojiš. Ono malo

zabave po raznih »Danicah« je pač premalo narodu, kateri se knjige nekako brani, a ravno prostemu narodu je društvo najpreje namenjeno.

Tudi je društvo še premalo razširjeno, Rodoljubi, v prvi vrsti duhovniki, morali bi društvo na vseh straneh priporočati in med narodom širiti. Gotovo bi potem društvo tudi boljše knjige izdaval.

Toda oglejmo si nekoliko letošnje knjige:

I. „Život svetaca in svetica božjih.“ Za mesec prosinac napisao dr. Fr. Iveković. — 8°. Str. 146. S tem zvezkom dokončuje se dosti obširno delo, katero je napisal vseučiliščni profesor v pokoju in kanonik zagrebški Iveković. Delo je učeno in strokovnjaško, le škoda, da pisec ne more zadeti narodne strune, ne more se z učenim svojim delom priljubiti narodu, ker je njegov jezik in slog, čeravno izvrsten, prostemu narodu, posebno kajkavcem, težko umljiv.

(Konec prih.)

Raznoterosti.

Vuk Štefanović Karadžić. Ker se je 20. sept. slavila v Belemgradu stoletnica rojstva Vuka Štefanovića Karadžića, želim, da bi se čitatelji »Dom in Svet«-a vsaj nekoliko seznanili z življenjem in delovanjem omenjenega pisatelja.

Vuk Štefanović Karadžić se je rodil v srbski vasi Tršiću 26. oktobra 1787. — Ko se je naučil pri svojem rojaku v samostanu Tronoši pisati in čitati, postal je pisar pri Čurčiji, načelniku jadranskega okraja. — Ko so pa Turki dobili Jadar v svojo oblast, zapustil ga je in se podal v Karlovice v Avstriji, da je dokončal šole, potem se je vrnil v domovino, kjer je bil zopet pisar.

Ko se je leta 1808 v Belemgradu odprla velika šola, bil je najboljši učenec, ali šole ni zvršil, ker je zbolel ter do smrti ostal na eni nogi hrom. — Leta 1813 poda se na Dunaj, kjer se po Davidoviću in Frušiću, katera sta izdaval »Srpske novine«, spozna s Kopitarjem, in tukaj se je začelo njegovo književno delovanje. — Držal se je načela Dositeja Obradovića, preporeditelja srbske literature.

Prvo njegovo književno delo je: »Mala prstonarodna slavenosrpska pjesmarica« (1814) še s starim pravopisom. Isto leto je izdal tudi »Srpsko pismenico«, v kateri je začel razvijati svoja pravopisna načela. Potujoč po Ruskem in Nemškem je občeval s tedanjimi učenjaki, utrdil si je ta načela ter se jih oklepjal do smrti. — Novi zvezek pesmij je res izdal še s starim pravo-

pisom in to zato, ker je zavoljo te njegove »notarije« nastal silen hrup, posebno pa pri ogerskih Srbih. Največji protivnik mu je bil Jovan Hadžić, (znan kot Miloš Svetić). — Leta 1818 je izdal »Srpski rječnik«, v katerem so le take besede, ki so narodu znane. — Potujoč po jugoslovenskem svetu je nabiral narodne pesmi, povesti in pregovore, katere je izdal prvokrat na Cetinju in drugokrat na Dunaju. Od leta 1826—1829 je izdajal na Dunaju zabaven letnik »Danico«. Dalje je izdal: »Život Gjorgja Emanuela« in »Bukvar«. Izmed polemičnih spisov so mu najznamenitejši: »Odgovor na sitnice jekoslovne«, »Odgovor na utuk« (Svetičev), »Odgovor srpskome Ulaku«, »Vuka Št. Karadžića i Save Tekelije pisma Platonu Atanackoviću« in dr. Tudi historijskih spisov je več izdal; med njimi so: »Miloš Obrenović« (1828), »Kovčezik« (narodopisne stvari), »Praviteljstvujušti sovjet srpski za vremena Karagjorgjeva« (1860). Prestavil je tudi »Novi zakon«. Izdal bi bil tega še več, da ga ni zadela 7. februarja 1864 smrt na Dunaju. Za izdavo njegove zapuščine skrbel je poseben odbor (Miklošič, Utješenović in Subotić). Po smrti njegovi je bil izdan: »Deutsch-serbisches Wörterbuch«, V. in VI. zvezek pesmij, »Život i običaji naroda srpskoga« in »Priprava za istoriju svega svijeta radi djece«. — V vseh Vukovih spisih odseva krasen narodni jezik.

Lešnički.

„Dom in Svet“ — nekoliko olepšan — bode izhajal tudi prihodnje leto enkrat na mesec, navadno na eni polji, vsaj štirikrat pa na dveh polah, kar se bode ravnalo po številu plačujočih naročnikov. Cena mu bode 2 gld.

Cena: Za celo leto 1 gld. 60 kr.; za pol leta 80 kr. Uredništvo in upravnništvo je v Marijanišču.

Izdajatelj, lastnik in urednik dr. France Lampe. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani.

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

„Matica Slovenska“ v letu 1888.

Takoj v 1. številu je »Dom in Svet« napovedal, da mu bode »dolžnost« pogostoma in skrbno ozirati se na Matico, da bo vzbujal v svojih čitateljih zanimanje za ta naš tako važni slovstveni zavod. Po pravici ga imenujemo »važni zavod«. Dasi tudi se ne more meriti z znanstvenimi zavodi drugih večjih in srečnejših narodov, vendar spolnjuje pri nas Slovencih Matica tako vzvišeno nalogo, kakor drugodi vednostne akademije. Ako se bode slovenski narod zavedal, kaj mu je Matica in kaj mu more biti, imel bode še več koristi od nje, kakor od akademije, katere delovanje se le v strogo učenjaških krogih giblje, a Matica skuša prav tako, kakor Hrvatska Matica, seči globlje v narod. Ta smoter daje Matici zelo velik pomen v kulturni naši zgodovini; pa ne smemo tudi nikdar pozabiti tega namena. Kakor vse kaže, je delovanje Matice Slovenske bolj narodno, nego znanstveno, to se pravi, bolj jej je pri srcu, delovati za narodni razvoj, za duševno samostojnost narodovo, nego za občni prospeh znanstva, ki je lastnina vseh narodov in vseh jezikov. Prav s tem smo pa tudi izrekli, da je Matica naša na pravi poti, da je torej kot narodni zavod posebno vreden naše pozornosti. Na tem gotovo primernem stališču govorim o Matici Slovenski večinoma kot natančen opazovalec, a deloma tudi kot presojevalec, a vedno kot iskren prijatelj.

Zanimive za razvoj društva so posamezne odbore seje, kakor tudi vsakoletni veliki zbor. »Dom in Svet« ni poročal o teh, ker poroča tajništvo samo — uradno — o posameznih sejah v več listih. Zato se mi ni zdelo umestno, podajati ista poročila čitateljem, katera morejo dobiti v drugih listih. Omenim naj tu samo, da se je v odborovi seji dne 25. aprila tek. leta sklenilo, izdati štiri knjige, to je v tolikem številu, kakor ga Matica dosedaj ni dosegla. Akoprav so bili pomisleki gledé troškov, vendar se je odbor ojunal hotel pokazati, da ima najboljšo voljo ustrezati zahtevam Matičarjev. Zanašaje se pa tudi, da bodo pristopili novi udi in ozdravili gmotno rano z obilnimi doneski. Upajmo, da se odbor ni varal! Že od lani do letos se je število udov pomnožilo: lani jih je bilo 1617, letos jih je 1710, torej za 93 udov je društvo narastlo, kar je gotovo veselo znamenje. Enako se je tudi gmotno stanje društva zboljšalo; konec l. 1887 je bilo stanje premoženja 52.196 gl. 80 kr., dočim je konec l. 1886 bilo le 50.082 gl. 27 kr.; torej se je pomnožilo za 2114 gl. 53 kr. Lepe zasluge seveda ima odbor, zlasti pa neutrudljivi in natančni g. tajnik Evgen Lah, ki vedno deluje za razširjenje društva, a vzdržal je v društvu samem, v knjigah i. t. d. zgleden red. Kaj veselo znamenje moramo imenovati, da se kaže ne samo v društvu samem, marveč tudi v zunanjih razmerah lepo soglasje gledé društvenega namena in njegovega gibanja.

Javna tajnost je, da zna sedanji g. predsednik s posebno taktostjo in s svojo priznano veljavo društvu pridobivati novih močij in spoštovanja. O posameznih knjigah homo poročali prihodnje leto.

„Iskrice.“ Zbirka pesmij in povestij. Spisal in slovenske mladini poklonil Janko Leban, učitelj v Avberu pri Sežani. I. zvezek. Cena 20 kr., po pošti 25 kr. V Ljubljani. Založil pisatelj. Tiskala »Kat. tiskarna«. 1888. — Kaj lična in mična knjižica, ki je povsem primerna otroškemu umu in srcu. Mogel sem se prepričati sam, kako je zadel pisatelj pravo stran. Nad vse hvalevredno je, da jasno kaže svoj namen: »obujati v mladih srcih iskro prave ljubezni do Boga, do cesarja, do milega jezika in naroda našega.« Zato srčno želimo svojemu marljivemu sotrudniku, da bi mu bilo mogoče izdati še več — obširnejših zvezkov.

„Koroške bukvice“ slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas, izdaja in zaklada Filip Haderlap Jurjev v Celovcu. 9., 10 in 11. snopič. Tiska J. Krajec v Rudolfovem. 1888. Velja vsak snopič 10 kr. — Ne tajimo, da so te knjižice pisane prav po domače in so torej narodu umljive. A slovstvo mora pač biti nad vsakdanjo govorico, slovstvo mora tudi likati, narod voditi do napredka. Zato se ne morem do cela z namero gosp. izdajatelja vjemati. Sicer pa hvalno priznavam, da je koroščino vsaj v teh zvezkih gosp. izdajatelj opustil, kar tudi njemu ne bode žal. Paziti je pač treba, da se ne bode kaka stvar jemala iz že znanih virov; tako n. pr. se nahaja na str. 322 prav ista pripovedka, kakor v letošnjih »Večernicah« na str. 133.

HRVATSKO SLOVSTVO.

(Piše Janko B.)

II. „Pripovjedke za puk Lava Nikolajeviča Tolstoga.“ Preveli Ivan Z. Gojtan in Stjepan M. Lukić. I. 8°. Str. 111. — V knjigi je zbranih dvanajst krajsih povestij, katere je slavni ruski pisatelj Tolstoj narodu napisal. Pripovedke so res krasne in gotovo se bodo tudi hrvatskemu narodu omilile, posebno ker so društvene razmere hrvatskih in ruskih kmetov jako podobne. V zabavni obliki poučuje pisec svoj narod. — »Bog je ljubav i koji stoji u ljubavi, u Bogu stoji i Bog u njem stoji, jer je Bog ljubav.« — to je jedno izmed glavnih Tolstojevih načel. Lepo opisuje ljudske slabosti in nasvetuje, kako bi se dale izkoreniniti. Zaradi svoje vrline bodo pripovedke gotovo vsakemu ugajale in nadejamo se, da bode društvo sv. Jeronima nadaljevalo izdavanje teh takó koristnih in zanimivih pripovedek za narod. Prevod sam je izvrsten, jednat tako, da ni kratki ruski slog v njem ničesar zgubil.

III. Tretja knjižica je sicer poučna, in vendar jo bodeš čital z jednaki veseljem, kakor kako zabavno; slôve: „Ptice“, napisao Davorin

Trstenjak, ravnatelj više djev. učione u Karlovcu. I. Sv. 8°. Str. 78. — Naš rojak ni bil sicer povsem srečen s svojimi črticami »Rane i melem«, katere je letos izdala »Matica Hrvatska«, ali »Ptice« so knjižica, katere bode vsakdo vesel. V njej opisuje največ domače ptice, a delo bode nadaljeval. Posebno zanimiv je uvod, v katerem opisuje ptičje življenje v obče. Sam priznava, da se je mnogo učil od neumrlega Erjavca, veleč: »Fr. Erjavec posta mojim učiteljem, uzorom i nema čovjeka, kojega bih ja u mladosti svojoj toliko ljubio i štovao, kao njega i. t. d.« — Ptice je opisal pisec vrlo zabavno, jezik mu je izboren.

IV. Cetrtla knjiga je navadna: »Danica«, koledar i ljetopis društva sv. jeronimskoga za g. 1889. 8°. Str. 192. — Danica je tiskana v 29.000 iztisih in je jedina knjiga, katera se med narodom lepo širi. Zabavna in poučna priloga je tudi letos dokaj zanimiva in obsega tudi jedno večjo povest ruskega pisca S. Sjemenova: »Dva brata«, katera je zaradi svoje zabavno-poučne vsebine dobro došla.

Sv. jeronimsko društvo je štelo konec 1887. l. 7853 členov, za 453 več od 1886. l. Prihodnje leto si bode zidalo tudi društveno hišo in nadjamo se, da se bode skoraj lepo povzdignilo na blagor in prosveto svojega naroda.

Raznoterosti.

Vodnikovo pismo. V podstrešju župnijske hiše v Križah pri Trziču je našel tamošnji g. kapelan Alojzij Žužek med drugimi papirji lastnoročno pismo Val. Vodnika, katero do pičice natančno brez opazek priobčimo. Tako-le slove:

Freund!

Hiermit erhalten Sie die Zeitung Nr. 5; ich erinnerte wohl den Verleger, allein er muß gerret haben. —

Secundum Kummerdei kann y nicht für das lange i gebraucht werden; 1) weil y im griechischen abfolute kurz ist; 2) auch im deutsehen; wo es zugleich für einheimischen Gebrauch ausgemußert ist, 3) Dalmater brauchen es anstatt jota 4) ist es littera aliena, i. e. græca, 5) slavische Alphabete haben es nur als ifhiza pro græcis vocibus scribendis. 6) alle Slavischen Schreibarten haben simpliciter das H, und S das ist ische für alle ausdrücklichen i. — Daher sind wir einvertanden, dem y Urlaub zu geben, und nur 5 einfache Vocales zu statuiren; übrigens pro libris grammaticis, und in casu Amphibologia die accentu zu Hilfe zu nehmen.

Das deutliche k. k. — und so auch einige Ethiket Worte müssen sich die Leute abbreviert zu empfangen gewöhnen — folglich z. k. id est k. k. — zu lesen wissen — usus plura docebit. — Mein lieber! würden Sie Glagolizam, und Cyrillicam lesen, da fänden Sie abbreviaturen, welche mir zwar leslich, und doch einem Z. Kummerdei, Linhart etc: unleslich waren, und sind — Coram plura! —

Per zefarfkimo dvoru ist wirklich ein Drukfehler, und muß fein: per zefarfkim dvoru, oder auch dvori. — Ich bitte mich bei Ihrer Anherkunft darauf zu erinnern, und mir die Zeile im Zeitungs-Blatte, wo dieser Fehler steckt, zu zeigen; vt exhaurire queamus rem in quaestione positam.

In Betref des f und s in der Mitte der Worte, müßten Sie nur kein gebohrner Slave fein, wenn Sie selbe nicht unterscheiden. Klingt nicht verchieden posneti verfpätten, von posnim, ich verfpätte mich, und pofneti, abraumen, von pofnamem; und so weiter.

Das groffe ,S, und S, muß distinguirt werden; nur Buchdrucker sind oft unachtsam, und Correc-

tores auch; das heisset, auch ich vergeße oft; allein künftig will ich behutsamer fein; obwohl darüber noch kein Endurtheil gefasset ist.

Nie werden Sie mich mit Kritik beleidigen, und ich bitte Sie hiermit, nicht mehr darüber Beforgniß zu äuffern; sondern kommen Sie, und kommen Sie nur recht oft mit Briefen, und perfönlich; zugleich jederzeit mit litterarischen Einwürfen. Sie sind bereits ein alter Litterator, und qua talis sind Sie mir gewiß jederzeit willkommen. Wir sind uralte Bekannte; wir kennen uns; und so fürchten Sie ja nicht, daß Sie bei mir unrecht ankommen.

Jetzt noch was neues; Kehl ist mit Kapitulation an uns übergangen; aus Italien hofen wir bald glückliche Eraügnisse. Künftigen Mittwoch wird hier Pinhek als Pfarrer installirt; deutlicher Domprediger wird Zhadesh, oder Kagnus. — Der Freimann ist vorgeferrn hier geforben. —

Ich erwarte Sie mit Freüden am 25ten oder den Tag, als Sie kommen können. Ich bleibe hiermit in Eile

Ihr Vodnik, m. p.

20. Jäner 1797.

Dunajska umetnijska razstava povodom cesarjeve štiridesletnice se je obnesla vsestransko ugodno. Nameravali smo sicer več o njej poročati, a prostor ni dopuščal in zavirala je težava, katero ima popisovanje slik brez ilustracij. Opomnimo naj tu, da so se razstave vdeležile: Nemčija, Italija, Španija, Hollandija, Belgija, Švedija in Norvegija in Anglija. Bila je pod pokroviteljstvom nadvojvode Karola Ludovika, ki jo je otvoril dne 3. marca in dne 2. junija umetnikom razstavljaleem razdelil darila: 20 zlatih, 30 srebrnih svetinj, tri pa svetinje Karola Ludovika.

Pisalnica. Američani so izumili stroj, ki vam napiše vsak list v razločnih, čistih in lepih črkah. Piše se brez truda in prihrani mnogo časa, ker je môci 10—16 enakih pisem naenkrat napisati. Rabi se lahko v vseh jezikih. — Poskusimo ga opisati! — Mislite si mostiček ali male sani. Za ograjo tega mostička sta dva železna, zobčasta droga. Med tema drogoma leži na beli podlagi ves »abc« in številke in ločila. Pod mostičem je škrinjica, v kateri je počrnjeni papir.